

ΟΙ ΠΟΙΗΤΙΚΟΙ μονόλογοι του Γιάννη Ρίτσου κατακτούν έλλο και πιδ πολύ τα τελευταία χρόνια τις θεατρικές σκηνές του κόσμου. Κι αυτό δε συμβαίνει μόνο γιατί ο Ρίτσος είναι ένας μεγάλος ποιητής κι ο λόγος του, προφερόμενος, είναι μια μοναδικά υπέρτερη έσωτερική ευδαιμονία για ένα έρμηνευτή. Οι δραματικοί μονόλογοι του και οι διάλογοι του προσφέρονται για τη θεατρική έρμηνεία τους, ακριβώς γιατί έχουν το σπάνιο χάρισμα να περικλείουν συμπυκνωμένη με άριστοτεχνικό τρόπο τη δραματική ουσία της ιστορίας που κουβαλούν στους ώμους τους και στην ψυχή τους τα πρόσωπά του. Όπως οι άλλοι ποιητικοί μονόλογοι του, οι έμπνευσμένοι από την ιστορία των Άτρείδων, έτσι και η «Ισμήνη» αντικαθρεφτίζει κάποια περιθωριακά πλαίσια αυτής της ιστορίας, μεταφέροντας ένα διαφορετικό απόηχό της. Εισαγείται μια νέα θεώρησή της.

Οι μονόλογοι του Ρίτσου δεν είναι μόνο ποίηση. Είναι ένας διάλογος του με τους άλογους ποιητές, που προτείνει τη δραματουργική δικαιώση των «φύσει» αντιπρωκτών προσώπων. Η Αντιγόνη και η Ηλέκτρα είναι φύσεις έρωτες, ταυμένες να θυσιάστούν συνειδητά στο βωμό του ήθους νόμου. Η Χουσόθευς και η Ισμήνη είναι φύσεις αντιπρωκτές. Κι όμως η ύπαρξή τους προσορίζεται για να συνεχίζεται η ζωή και να καταμαρτυρείται ταυτόχρονα η ιστορία. Πρόσωπα ανθρώπινα, που ήξεραν να γεύονται τις μικρές θυσίες χαρές της ζωής, φύλακες της μνήμης, σύμβολα της αιώνιας ανθρώπινης ύπαρξης, αγαπημένα από τον ποιητή.

Ο εξομολογητικός μονόλογος της Ισμήνης έχει μια διπλή ιδιότητα. Είναι ο απόηχος της συνωστισμένης από αιώνες ελληνικής γνώσης και ταυτόχρονα μια διαχρονική δικαιώση της ζωής.

Η Θάλεια Καλλιγά έχοντας την εγγενή φιλοδοξία να έρμηνεύσει την «Ισμήνη», δίνει με την παράστασή της στο «Αναλυτή» την ευκαιρία να απολαύσει το ελληνικό κοινό και από σκηνής την άτίμονη ομορφιά του ποιητικού

ΤΗΣ ΟΥΜΕΛΗΣ

Έργα παγκόσμιου χαρακτήρα

λόγου του Ρίτσου. Κι είναι πραγματικά μεγάλη προσφορά και συμβολή στην κουλτούρα μας η σκηνική παρουσίαση των έργων του. Κάτι που δυστυχώς πρώτοι κατανόησαν είναι άνθρωποι του θεάτρου, προτρέποντας έτσι, εύτυχως, και τους δικούς μας καλλιτέχνες να μιμηθούν το παρόδειγμά τους.

Ο παραστατικός, νεμάτος εικόνας, νοήματα, αισθήματα και μηνύματα λόγος, με τον αποστασιοποιητικό του χαρακτήρα, δείχνει ολοφάνερα το σωστό τρόπο ανάγνωσής του. Η δραματική όψη του ποιήματος, παρά το συμβολισμό της, έχει μια στέρεα ρεαλιστική υποδομή. Η έξωτοκή στοτικότητα έχει αντίδοσή της την έσωτοκή δοξή της Ισμήνης, που υποδηλώνεται με τους ασημένιους διαλογισμούς της. Τα συναισθήματα διυλισμένα από τη διαδικασία του λογισμού, φρατίζονται από μια πνευματικότητα — στοιχείο καθοριστικό για μια ολοκληρωμένη έρμηνεία της «Ισμήνης».

Σκηνή από το «Νησί».

Πάνω σ' αυτόν το δρόμο βόδι σε με ικανοποιητικά αποτελέσματα η Θάλεια Καλλιγά, προσφέροντας με ευαισθησία, παραστατικότητα και πνευματικότητα το κείμενο. Πιο άσθενη φαντάζει η συμβολή του σκηνοθέτη Νίκου Ραυτόπουλου. Η παράσταση, στερούμενη από τον πρόλογο και τον επίλογο, στοιχεία θεατρικότητας που προσδιορίζουν το κλίμα και το πλαίσιο της θεατρικής ανάπτυξης του κειμένου, ίσως είναι η αιτία της άσφαυς απόψης του σκηνοθέτη.

Όσο η αδυναμία αυτή δεν στερεί από το κείμενο τη θεατρική λειτουργικότητα και αποτελεσματικότητά του. Στην αποβλητικότητα της παράστασης συμβάλλει σημαντικά η μουσική του Γιάννη Χρήστου.

Το «ΘΕΑΤΡΟ του Πειραιά», με τη συμβολή του στη θεατρική αποκέντρωση και με την ποιότητα της δουλειάς του, καταγράφει μια σημαντική σελίδα στα θεατρικά

μάς πράγματα. Φέτος, έχοντας αποκτήσει τη δική του στέγη, προσφέρει στο κοινό του Πειραιά και των γύρω Δήμων ένα ακόμη ωραίο έργο με σύγχρονα κοινωνικό και πολιτικό περιεχόμενο, σε μια καλομελετημένη σκηνοθεσία με καλούς έρμηνευτές.

Τό «Νησί» που παρουσιάζει το «Θ. Π.» γραμμένο από ένα λευκό συγγραφέα τον Άβελ Φούγκαρτ σε συνεργασία με δύο νέους ήθοποιους, τους Τζάνη Κόνη και Ούνοτον Ντόνα, είναι μια τραγική κοινή διαμαρτυρία ενάντια στο ρατσιστικό καθεστώς της Ν. Αφρικής, ενάντια στην καταπίεση, στην κατάπιξη της ελευθερίας, και τον στραγγαλισμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.

Εγώ με εξαιρετική δραματική δύναμη και με γραφή άφροιστικά ρεαλιστική, ανακινεί το μήνυμά του σε παγκόσμιο σύμβολο. Το θέμα του δεν είναι μύθος. Είναι ντοκουμέντο. Και σαν τέτοιο λειτουργεί, στοιγμένο παράλληλα στις δικές μας μνήμες. Τό «Νη

«Ισμήνη»

του Γιάννη Ρίτσου

με τη Θάλεια Καλλιγά

...

«Τό νησί»

του Α. Φούγκαρτ

στο «Θέατρο

του Πειραιά»

.....

σί», όπου είναι εξορισμένοι οι δύο Νέγροι πολιτικοί κρατούμενοι, μπορεί να είναι τα ξερονήσια του «Αη - Στράτη, της Άνωσης, της Μακρονήσου. Ο ωραίοτατος γραμμένος από τους συντελεστές της παράστασης πρόλογος, που λέει με αδιαμφισβήτητη απλότητα η Καλλιγά Καράβια, προδίδει το θεατή για τις ελληνικές αντιστοιχίες. Ο μύθος της Αντιγόνης και η σύγκρουσή της με τον Κρόνιο, που ανεβάζουν σε «παράσταση» οι δύο εξοριστοί, χρησιμοποιείται σαν πολιτική διαμαρτυρία κατά των δηλών τους και ταυτόχρονα προκύπτει σαν μήνυμα των συγγραφέων στην ανθρωπότητα.

Τό μήνυμα αυτό προσβάλλεται στην παγκόσμια διάστασή του από τη διδασκαλία του Τάκη Βουτιέση. Η παράσταση κινείται σ' ένα υποβλητικό ψυχολογικό κλίμα, μεταδίδοντας με ευθεία την πολιτική άποψη του σκηνοθέτη. Οι δύο εξαιρετικές έρμηνείες των Τάκη Βουτιέση και Χαράλαμπου Άλκινα, υφαινονται με δυναμική έκφραση στο λόγο και στην κίνηση και κορυφώνονται με θεατρική αίσθηση στη σκηνή της «παράστασης» της «Αντιγόνης».

Η γλώσσά και μεστή μετάφραση της Στέλλας Κορώνη, ο σκηνικός διάκοσμος και τα κοστούμια της Άφροδίτης Κουτσουδάκη, συμβάλλουν επίσης σημαντικά στο τελικό αποτέλεσμα.